

Varsling og rømning

Rolf S. Nordberg, Nordvern og fagperson i BevarHMS

Innhold

1. Varsling og rømning ved brann
2. Røykvarslere
3. Brannalarmanlegg
4. Rømningsveier
5. Evakueringsøvelse

Varsling og rømning ved brann

Brann sprer seg veldig fort

- Røyk / mistenkelig lukt
- Varsle brannvesen - 110 (hvem, hva, hvor)
- Slukkeforsøk
- Prioriter å komme deg ut
- Varsle naboer
- «Bli der du er», gi beskjed hvor du er

Ryddige rømningsveier, fri ferdsel for brannvesenets biler og tilgang til slokkevann

Bilder er hentet fra videoen «Rømningsplan og rømningsveier» utgitt av BBL Pivotal.

Regelverk og standarder

- **Nyere byggverk**
Nyere bygninger følger krav for byggteknisk forskrift på oppføringstidspunkt, i dag er gjeldene forskrift [TEK17](#).
- **Eldre byggverk**
[FOB](#) § 8 Oppgradering av byggverk. Eieren av et byggverk skal sørge for å oppgradere sikkerhetsnivået i byggverket slik at det minst tilsvarer nivået som fremkommer av de samlede kravene gitt i byggeforskrift 15. november 1984 nr. 1892 eller senere byggeregler. Oppgraderingen kan skje ved bygningstekniske tiltak, andre risikoreduserende tiltak eller ved en kombinasjon av slike. Oppgraderingsplikten gjelder så langt den kan gjennomføres innenfor en praktisk og økonomisk forsvarlig ramme.
- **Forskrift om brannforebygging (FOB)**, gjelder uansett byggeår. Aktuelle paragrafer for varsling og rømning er:
  - § 5 Kontroll og vedlikehold av bygningsdeler og sikkerhetsinnretninger
  - § 7 Brannvarsling og manuelt slokkeutstyr i bolig og fritidsbolig i forskrift om brannforebygging
  - § 11 Brannsikker bruk av byggverk
- **Sentrale standarder**
  - NS 3960:2019 Brannalarmanlegg
  - NS 3961:2016 Talevarslingsanlegg
  - NS 3926-1:2017 Visuelle ledesystemer for rømning i byggverk

- **§ 5 Kontroll og vedlikehold av bygningsdeler og sikkerhetsinnretninger**

Utdrag:

Eieren av et byggverk skal sørge for at bygningsdeler, installasjoner og utstyr i byggverket som skal oppdage brann eller begrense konsekvensene av brann, blir kontrollert og vedlikeholdt slik at de fungerer som forutsatt.

Kontrollens omfang og hyppighet skal være tilpasset sikkerhetsinnretningene og byggverkets størrelse, kompleksitet, bruk og risiko.

Kommentarer:

Ansvar for kontroll og vedlikehold av sikkerhetsinnretningene hviler på eier. Eieren kan avtale at brukeren av byggverket eller andre skal gjennomføre kontrollen og vedlikeholdet, men eieren er likevel ansvarlig.

Kontroll- og vedlikeholdsplikten er utformet som funksjonskrav eller *formålskrav*. Bestemmelsen inneholder ikke et uttrykkelig kompetansekrav, men den som utfører kontrollen må ha den kunnskapen som er nødvendig for å avklare om sikkerhetsinnretningene oppfyller kravene og fungerer som forutsatt. Den som skal utføre vedlikehold må også ha nødvendig kompetanse.

- **§ 7 Brannvarsling og manuelt slukkeutstyr i bolig og fritidsbolig i forskrift om brannforebygging**

Utdrag:

Eieren av boliger og fritidsboliger skal sørge for at byggverkene har brannalarmanlegg eller et tilstrekkelig antall røykvarslere. Det skal være minst én detektor eller røykvarslere i hver etasje, som skal dekke kjøkken, stue, sone utenfor soverom og sone utenfor tekniske rom. Alarmen skal kunne høres tydelig på oppholdsrom og soverom når dørene mellom rommene er lukket.

Eieren skal sørge for at røykvarslere og manuelt slukkeutstyr i boliger og fritidsboliger blir kontrollert ved funksjonsprøve eller ettersyn i samsvar med leverandørens anvisninger, og at de vedlikeholdes slik at de fungerer som forutsatt.

Kommentar:

I sameier, borettslag m.m. er det styret som representerer eier. Det vil likevel være mest hensiktsmessig at hver enkelt sameier/andelseier selv sørger for å oppfylle kravene til røykvarslere og slukkeutstyr, da styret ikke uten videre kan kreve adgang til boenheten. Sameier og borettslag er ifølge definisjonen i brann- og eksplosjonsvernloven å betrakte som en virksomhet, og har dermed en plikt til systematisk sikkerhetsarbeid etter § 9 i forskrift om brannforebygging.

Styret må oppfylle plikten når det gjelder røykvarslere og slukkeutstyr i fellesområder, samt fellesinstallasjoner som brannalarmanlegg og sprinkleranlegg. Sameieren/andelseieren skal da gi adgang til boenheten for nødvendig kontroll og vedlikehold.

Rømningsveier – brukers ansvar

FOB § 11 Brannsikker bruk av byggverk

Den som har rett til å bruke et byggverk skal:

- a) sørge for at byggverket brukes i samsvar med kravene til brannsikkerhet som gjelder for byggverket
- b) unngå unødig risiko for brann, og sørge for at rømningsveiene opprettholder sin funksjon, herunder at fremkommeligheten ikke reduseres
- c) informere eieren om endringer, forfall og skader i byggverket eller sikkerhetsinnretningene som kan påvirke sikkerheten mot brann
- d) ved forhold som vesentlig reduserer brannsikkerheten, straks gjennomføre ekstraordinære tiltak inntil risikoen er normalisert.

Kommentarer

- Plikten til å sørge for at rømningsveiene opprettholder sin funksjon innebærer både et *forbud* mot å plassere gjenstander eller andre hindringer i rømningsveiene, og en *plikt* til å fjerne etablerte hindringer i rømningsveiene. De tekniske kravene til rømningsveiene er derimot gitt i medhold av plan- og bygningsloven.
- Bruker skal informere eieren om alle forhold som eieren må vite om for å ivareta sine plikter til å sikre byggverket mot brann.

Røykvarsler

Anbefalinger valg/montering

- Optiske røykvarslere
- CE-merke og henvisning til standarden NS-EN 14604
- Antall røykvarslere
- Seriekoblede røykvarslere

Anbefalinger vedlikehold

- Testes (knapp/start) 1 gang pr måned
- Røykstikker
- Batteribyttedagen 1 desember
- Støvsuge, rengjøres 1 gang i året
- Byttes ut ca hvert 8-10 år

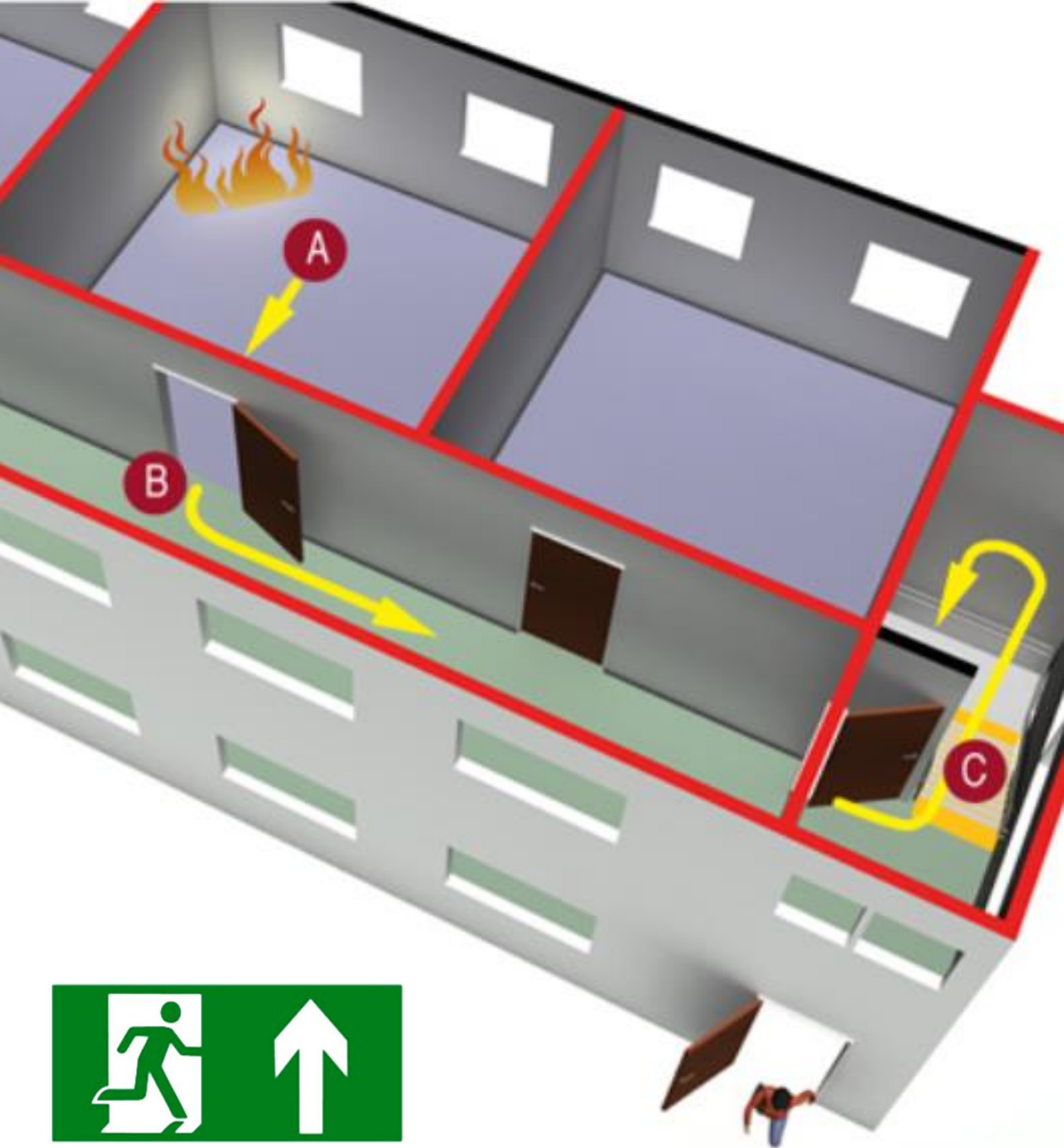

Brannalarmanlegg

- Detektor
- Manuell brannmelder
- Panel
- NS 3960 vil tilfredsstille forskriftens krav til brannalarmanlegg.
- Finnes også varianter uten styringspanel, men med varsling via mobiltelefon til beboere med kobling mot felles alarmsentral som varsler nødetat.
Ved krav til brannalarmanlegg, kontroller at de tilfredsstiller standarden.

Aktuelle lenker:

- [Sikker hverdag](#)
- [Brannvernforeningen](#)
- [TEK17, TEK10, Eldre TEK](#)
- [FOB](#)

BevarHMS

Helse, miljø og sikkerhet

Rømningsveier

- Hovedkravet er at alle boliger skal ha minst én rømningsvei som fører direkte til det fri. Boliger med flere bebodde etasjer må ha alternative rømningsveier i tillegg.
- Kravene til rømningsveier som gjelder kommer an på når boligen ble bygget. Det kan være forskjell på kravene som gjaldt den gang, og kravene som gjelder i dag. Det er fortsatt kravet fra byggetidspunktet som gjelder.
- Alternative rømningsveier kan være:
  - Vindu
  - Brannstige
  - Kjeller
  - Brannvesenets stigebil
- Andre forhold og anbefalinger
  - Når alminnelig korridorer, trappeoppgang også defineres som rømningsvei for beboere og atkomstvei for lokalt brannvesen skiltes/lysarmatur disse med en grønn markering.
  - Branncelle – leilighet eller boenhet
  - Branninstruks – enkel og lettfattelig
  - Oppmøtested – lekeplass, søplebøtte eller en etablert oppmøteplass

BevarHMS

Aktiviteter

- Ettersyn av brannalarmanlegg
- Årlig kontroll av brannalarmanlegg
- Årlig informasjon til beboere
- Ettersyn av røykventilasjon
- Årlig kontroll av røykventilasjon
- Brannøvelse / informasjon brannvern

HMS-håndbok

- Rømningsveier / brannseksjonering
- Røykvarsler
- Brannalarm
- Røykventilasjon
- Skjemamal for HMS-informasjon til beboere
- Sjekkliste for egenkontroll av bygning

HMS-informasjon til beboere (helse, miljø og sikkerhet)

I boligselskapet ønsker vi å skape et trivelig og trygt miljø for alle. Sammen skal vi ta vare på både bygninger og uteareal. Vi er opptatt av blant annet brannvern, tilsyn med elektriske anlegg og utstyr, fellesarealer og lekeplass.

Det finnes en del lover som boligselskap må følge. Blant annet lov om brann- og eksplosjonsvern, forurensningsloven og lov om tilsyn med elektriske anlegg og utstyr. Lovverket stiller krav både til boligselskapet ved styret og til deg som beboer.

Alle beboere er pliktige til å føre tilsyn med egne boenheter. Dette for å forebygge faren for brann, feil på det elektriske anlegget, vannlekkasjer m.m. Derfor har vi i boligselskapet, som en del av vår internkontroll, utarbeidet et informasjonsskriv med en sjekkliste som du gjennomgår for din leilighet. Dette utføres en gang i året.

BevarHMS er et HMS- og internkontrollsystem for boligselskap, se bevarhms.no. Illustrasjon av lykketegning.no

Beboers ansvar (egen boenhet)	Boligselskapets ansvar
<ul style="list-style-type: none"> • Utføre nødvendig ettersyn og vedlikehold av det elektriske anlegget. • Montere og bruke elektrisk utstyr i henhold til bruksanvisning. • Kontrollere at brannverntiltak er i orden og eventuelt melde fra til boligselskapet ved mangler. • Sikre forsvarlig utført arbeid ved reparasjoner og andre endringer. • Melde fra til styret ved feil eller mangler som kan gå utover naboer, og/eller som skal følges opp av boligselskapet. 	<ul style="list-style-type: none"> • Etablere og utøve nødvendig internkontroll (egenkontroll). • Utføre nødvendig ettersyn og vedlikehold av fellesarealer og fellesområder. • Følge opp feil og mangler som rapporteres inn. • Informere beboerne om deres plikter innen HMS-arbeidet.

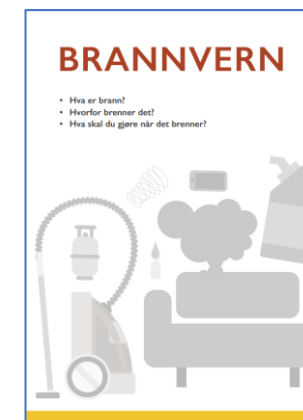
Husk å gjøre deg kjent med branninstruksen. Der står det viktig informasjon om hvordan du bør gå frem dersom du oppdager en brann. Det gjøres oppmerksom på at alle beboere selv har ansvar for å forsikre sine egne eiendeler (innboforsikring).

Et trygt og godt bomiljø er vårt felles ansvar!

Med vennlig hilsen
Styret i boligselskapet

Sikkerhetsposen til BBL Pivotal kan være et alternativ.

Minihåndboka «Brannvern», kan bestilles gratis hos Norsk brannvernforening.

rolf

Nettkurs i
brannvern og
beredskap.

45% rabatt ved å
bestille kurset via
BevarHMS.

Tips til kurs og øvelser

- Hva kan styret selv gjøre:
  - Evakueringsøvelser
  - Slokkeøvelser (teori/praksis)
  - Informasjon på årsmøte/beboermøter
  - Befaring fra lokalt brannvesen
  - Brannvernuka, september
- Mulig bistand fra boligbyggelaget?
  - Risikovurdering, skape bevissthet
  - Delta/organisere evakuerings og slokkeøvelser
  - Delta på årsmøter med informasjon
  - Kontakt med lokalt brannvesen ev. leverandører innen brannvern
  - Bistand/støtte fra fagpersoner i BevarHMS

Opplæring i kombinasjon med noe sosialt / dugnad

- Ekstern person som veileder
- Samling med beboere med kaker/kaffe/grilling et.

